

20. ne v mezidobí, 16. 8. 2020

Texty:

Iz 56, 1. 6-7

Ř 11, 1-2a. 29-32

M 15, 21-28

Modlitby:

1/ Dobrý Pane, modlíme se za obyvatele Běloruska, kteří žijí ve strachu a necítí se být ve své zemi svobodní a bezpeční. Mnozí jsou pro své názory šikanováni a zastrašováni, prezidentské volby byly zmanipulovány. Prosíme o pokoj pro tuto zemi! Kéž se Bělorusko stane svobodnou a demokratickou zemí! K Tobě, Bože, voláme!

2/ Modleme se za ty, kdo během léta tragicky zahynuli: za utonulé, za oběti dopravních nehod na silnicích a železnici, za oběti trestných činů. Je nám líto zmařených lidských životů a nerozumíme těmto smutným událostem. Důvěřujeme však v Boží milosrdenství a prosíme za spásu zesnulých, modlíme se za pokoj pro všechny, kdo jsou těmito událostmi zasaženi. K Tobě, Bože, voláme!

3/ Bože, ochraňuj naše sestry, které prožívají tyto dny v Domově pro seniory, nesou těžký kříž svého věku a nemocí. Myslíme na sestry Polcarovou, Honsovou, Houbovou a na ses. Štemberovou, která je doma. Kéž tyto ženy vnímají tvoji láskyplnou přítomnost ve svém srdci! K Tobě, Bože, voláme!

4/ Modleme se za probuzení naší církve z pasivity a nezájmu k novému životu s Kristem! Kéž se znovu stane duchovním domem, který zbuduješ Ty, Bože, ze svých synů a dcer! Prosme za budoucího patriarchu této církve, aby se jím stal Tobě věrný a oddaný služebník, který povede tvůj lid moudře a spravedlivě. K Tobě, Pane, voláme!

Milé sestry a bratři!

Po návratu z babylónského zajetí žil lid v očekávání spásy. Kolem roku 515 př. Kr., kdy byla dokončena stavba chrámu, procházel těžkými krizemi, protože se spása nedostavovala v takové podobě, jak si ji představoval (srv. Ag 1, 1n). Prorok Izaiáš v dnešním 1. čtení připomíná, že je přece blízko! (srv. Iz 56, 1) Jako by tu zaznívaly myšlenky blízké Novému zákonu a jeho ohlašování Božího království! Je přítomné mezi lidmi, ale přece je třeba čekat na jeho příchod (v plnosti) a prosit o něj.

Návrat ze zajetí a budování města a chrámu jsou nepochybnými znameními blízkosti doby spásy, ale zároveň je nutné ji vyhlížet. V plnosti nastane až s novým věkem. Pro lid to znamená věrně dodržovat Hospodinovy příkazy a mít se na pozoru před zlem. Zlo, jehož se měl lid vyvarovat, spočívalo také ve vztazích mezi lidmi. K prokazování lásky k Bohu svěcením dne odpočinku (2) se proto připojuje příkaz milovat svého bližního.

Jako v Egyptě (srv. Ex 12, 38, Nu 11, 4), tak i v Babylonii se k Božímu lidu připojili také cizinci. Vznikala otázka, zda je možné je ponechat ve společenství Božího lidu, nebo je nutné je vyloučit jako později za Nehemiáše (srv. Ezd 9, 1n, Neh 9, 2), jak zmiňuje vstupní čtení (srv. Iz 56, 6-7). Mojžíšův zákon podává pro jednání s nimi jasnou směrnicí (srv. Dt 23, 2-8). V první době poexilní se zřejmě k židům připojovali i pohané. Vznikaly ale pochybnosti o tom, zda pro ně plně platí zaslíbení daná Izraeli. Nyní je jim jednoznačně řečeno, že i oni patří k Hospodinovu lidu, pokud zachovávají jeho příkazy a řady. Také ti, kdo žili ve smíšených manželstvích, jsou ujištěni, že nejsou vyloučeni ze společenství Izraele. Navíc se otevírá přístup do shromáždění Hospodinova lidu i kleštěncům, kteří v oněch dnech zachovávali na dvorech pohanských vladařů i významná úřednická, vychovatelská nebo jiná důležitá místa (Est 2, 3. 14n, 4, 4, Gn 39, 1n, Sk 8, 27) a dosud

byli nařízením Dt 23, 2 byli ze společenství lidu vyloučeni. Větší váhu než tento zákaz má nyní jejich opravdový a upřímný přístup k Hospodinu, k plnění jeho vůle a dodržování jeho smlouvy. **K Hospodinovu lidu patří ti, kdo ho milují.** Nezáleží na původu ani na tělesném nedostatku, ale na tom, zda se lidé dotazují na Hospodinovu vůli a plní ji? Shromáždění Božího lidu se jim stane místem, kde uslyší zvěst o Božím milosrdenství („jejich oběti dojdou zalíbení“) a kde poznají radost z modlitebního obecenství Hospodinova lidu. Všechny národy se tu budou učit vzývat Hospodina.

Ježíš vyslal své učedníky především ke „ztraceným ovcím lidu izraelského“ (srv. Mt 10, 5), a přece už za svého života na příkladech jednotlivých lidí ukazoval, že jeho dar spásy bude určen všem národům, jak zazní v plnosti po jeho zmrtvýchvstání: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky....“ (srv. Mt 28, 19n).

V příběhu Matoušova evangelia se Ježíš zrovna nachází mimo území ovládané Herodem Antipou, v krajině kolem Týru a Sidónu. Zdržuje se v okolí těchto měst, jako i dříve pobýval v Galileji především na venkově. Najednou potkává kananejskou ženu z těchto končin (22). Zatímco ji evangelista Marek v podobném příběhu poměrně komplikovaně představuje (je to Řekyně, ale původem Féničanka ze Sýrie, srv. Mk 7, 26), Matouš se spokojí s náboženskou charakteristikou a použije starozákonní termín pro místní pohany. Je kananejka, tedy jedna z těch, s nimiž starozákonní Izraelec neměl mít nic společného.

Poněkud překvapivě působí, že tato žena Ježíše zná. Ví, že má smysl se na něj obrátit s prosbou o uzdravení, a je i dobře informována, jak svou prosbu formulovat („synu Davidův“). Podle předchozího vyprávění evangelisty Matouše víme, že se pověst o Ježíši roznesla i do okolních zemí (srv. Mt 4, 24-25). Žena charakterizuje nemoc své dcery jako posedlost. Vidíme tu určitou podobnost s uzdravením v Gadaře (srv. Mt 9, 28-34), kde Ježíš vyléčil dva slepce. Tento zázrak se také odehrál na pohanském území! Jestliže uzdravoval tam, proč by nemohl i v okolí Týru?

Evangelista neříká, proč Ježíš mlčí, když žena prosí, ale ukazuje, co dělat, i když mlčí. Zatímco jinde Matouš důsledně zestručňuje Markovu předlohu, tady máme jeden z mála příběhů, kde je naopak podrobnější a také dramatičtější a drsnější než Marek. U Marka Ježíš řekne ženě, že se mají nasytit děti a teprve potom případně i psi, ale i taková odpověď dává naději a lze ji pochopit jako nahrávku na vyznání, kterým si žena Ježíše nakonec získá. U Matouše se musíme protrpět Ježíšovým mlčením, dříve než vůbec k nějakému rozhovoru dojde, a potom dvěma odmítavými odpověďmi, které žádnou naději nenaznačují. Ježíšovo mlčení na prosbu je velmi neobvyklé. Je zřejmé, že Matouš (ve srovnání s Markem) tuto scénu vyhrotil záměrně. Nezodpovězená zůstává otázka: proč?

Vykladači předkládají různé spekulace. Např. tvrdí, že Ježíš nechce odmítnout, ale zkouší její víru, popř. ji chce k něčemu dovést. Právě tak můžeme přemýšlet o tom, že Ježíš vede a vychovává své učedníky a zkouší, jak budou reagovat, ale čtenář o tom není informován jako v jiných, podobných případech (srv. Mt 4, 1-3, 16, 1, 19, 3, 22, 18. 35). Podle jiného výkladu nemusí Ježíšovo mlčení nutně znamenat odmítnutí, ale může být i povzbudivé. Zřejmě to nemusíme vědět. Evangelista nevysvětluje proč Ježíš mlčí (a zdá se, že odmítá), ale ukazuje, co dělat, když mlčí.

Žena, která se nenechá odradit, připomíná jinou ženu, trpící dvanáct let krvotokem, která se tajně, ze zadu, dotkla alespoň třásní Ježíšova šatu (srv. Mt 9, 20-22), nebo malomocného (srv. Mt 8, 1-4) či setníka z Kafarnaum (Mt 8, 5-13), kteří spoléhají na uzdravující moc Ježíšova slova.

Intervence učedníků vyznívá poněkud dvojznačně: „**Zbav se jí**“ (23b). Jejich slova můžeme vykládat jako: „Umlč jí“ nebo „Vyhov jí“ (ať máme klid). Snad jde o kombinaci obojího: Udělej cokoli, pomoz nebo odmítni, ale zbav se jí, ať už přestane křičet. Pokud jde o ženu, Ježíš stále ještě mlčí. Odpovídá učedníkům a opakuje instrukci, kterou jim dříve dal při jejich vyslání (srv. Mt 10, 5-6): „**Jsem poslán jen ke ztraceným ovcím lidu izraelského**“ (24).

Není jasné, zda máme předpokládat, že žena tuto odpověď vůbec slyší. Mají ji dobře slyšet čtenáři, aby věděli, že tato instrukce bude nakonec překročena. Následuje klíčový dialog, který byl předchozími verši jen uveden.

Žena znovu, tentokrát z bezprostřední blízkosti, opakuje svou prosbu a Ježíš jí odpoví, i když odmítavě. Zatímco v předchozím verši byli Izraelci přirovnáni k ovcím, nyní jsou pohané (včetně této ženy) přirovnáni k psům (27), kteří nemohou mít práva dětí. „**Nesluší se vzít chléb dětem a hodit jej psům**“, je vlastně podobenstvím, které by se dalo vyprávět jako příběh. Žena přijme Ježíšovo podobenství, ale převypráví ho jinak. Není třeba brát chléb dětem, je ho dost, aby se i štěňata nasýtily z toho, co zbyde po dětech.

(Vzdáleně nám její slova mohou připomínat příběh o nasycení zástupů, po kterém zbyde ještě dost jídla “navíc“ (Mt 14, 13-21, 15, 32-39). Teprve teď se vyprávění obrací k dobrému. Ježíš pochválí víru pohanské ženy podobně, jako předtím víru pohanského setníka (srv. Mt 8, 10) a podobně uzdraví na dálku.

Příběh kananejské ženy připravuje půdu pro misií k pohanům. Velmi důležité je konstatování, že milosrdenství (a později i misie) k pohanům není na úkor Izraele, ale že pro všechny je chleba dost. Žena je zároveň příkladem víry, která se nedá odradit.

Dobrý Bože, děkujeme ti za dar spásy, do něhož jsi zahrnul celý svět. Děkujeme za povzbuzení k vytrvalosti, které nám dává žena z dnešního příběhu evangelia. Procházíme nejrůznějšími zkouškami, nemocemi, zklamáními, zažíváme rozdělení ve svém nejbližším okolí a často máme pocit, že naše modlitby zní naprázdno, že nedostáváme odpověď. Dej nám, prosíme, trpělivost i vytrvalost, kéž se nedáme odradit, neupadneme do malomyslnosti a nepřestaneme v Tebe doufat! Amen.